

การจัดกิจกรรม การสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวนซินโดรม: กรณีศึกษาโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขิม

Teaching Activities With
Thai Instrument for Down Syndrome Childen:
A Case Study of Baan Keng Khim Thai Music School

กฤษฎ ไกรมงคลประชา¹ และ ตรีทิพ บุญแยม²
Kotporn Kraimongkolpracha and Treetip Boonyam

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยและพฤติกรรมของเด็กดาวนซินโดรมที่เข้าร่วมกับการจัดกิจกรรมทางดนตรีของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขิม โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบศึกษาเฉพาะกรณี ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวนซินโดรมของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขิมมี 3 รูปแบบ คือ การสอนแบบเน้นการฟังและการร้องเพลง การสอนแบบเน้นการเคลื่อนไหวและการกล้าแสดงออกร่วมกับกิจกรรมทางดนตรี และการสอนแบบเน้นการเล่นแบบและทำซ้ำ ผลคือ ผู้ที่เป็นกรณีศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะสำคัญ ได้แก่ ทักษะทางอารมณ์ มีแรงจูงใจในการเรียนที่ดี ทักษะทางสังคม มีความกล้าแสดงออก และเกิดการเรียนรู้ทักษะทางด้านดนตรี ส่งผลให้พฤติกรรมของผู้ที่เป็นกรณีศึกษาเป็นไปในทางที่ดี ช่วงของสมาธิในการจดจ่อยาวนานมากขึ้น มีความสุขในการปฏิบัติเครื่องดนตรีขิม อีกทั้งดนตรียังช่วยแก้ไขปัญหาคความบกพร่องด้านร่างกายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

คำสำคัญ: ดาวนซินโดรม กิจกรรมการสอนด้วยดนตรี ดนตรีไทย

¹ นักศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา (ภาคพิเศษ) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

² อาจารย์ประจำสาขารัฐกิจดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The purpose of this research was to study the teaching activities with Thai Musical Instrument and behavior of Down Syndrome Children who were participating in the musical activities of Baan Keng Khim Thai Music School. By using the qualitative research in special case, the research was conducted by in – depth interview and observation. The result of research stated that the arrangement of teaching activities with Thai musical instruments for Down Syndrome Children of Baan Keng Khim Thai Music School had three structures which were “the teaching method which emphasizes on listening and singing, “the teaching method which emphasizes on movement and the ability to perform with the teaching activities” and “the teaching method which emphasizes on imitation and irritation”. The outcome was that the sample would receive the important skill development such as emotional skill in motivating the good learning, social skill to be assertive and improving the learning skill in musical instruments. This would lead to good improvement and behavior development of the sample. This would create a long concentration and happiness in “Khim” musical instrument performance. However, music may remedy the physical disability and unwanted behavior in a better way.

Keywords: down syndrome, music teaching activities, Thai instrument

ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

เด็กดาวน์ซินโดรม เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตั้งแต่กำเนิดประเภทหนึ่ง เป็นผลสืบเนื่องมาจากอุบัติเหตุทางพันธุกรรม โดยสาเหตุของกลุ่มอาการดาวน์ที่พบบ่อยเกิดจากโครโมโซมคู่ที่ 21 เกินมา 1 โครโมโซมเรียกว่า Trisomy 21 แสดงอาการให้เห็นได้ทั้งภายนอกและภายในร่างกาย การพัฒนาการด้านสมอง ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมมีพัฒนาการที่ล่าช้า³ แต่สามารถฝึกทักษะได้ การพัฒนาทางด้านร่างกายช้ากว่าเด็กที่มีอายุใกล้เคียงกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้ การสื่อสารเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง รวมทั้งความสามารถในการปรับตัวทางสังคมและการใช้ชีวิตประจำวัน หากได้รับการดูแลจากผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เข้าใจ ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพตั้งแต่แรกเกิด รวมถึงการได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม เหมาะสมตามความสามารถของแต่ละบุคคล จะยิ่งส่งผลทำให้เกิดพัฒนาการที่ดี สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในอนาคต ดังนั้น การเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาการของเด็กดาวน์ซินโดรม จึงควรเน้นการดูแลแบบองค์รวม (holistic approach) โดยทีมสหวิชาชีพ ทั้งด้านสุขภาพอนามัย การส่งเสริมพัฒนาการ การดำรงชีวิตและการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อแก้ปัญหาด้านพฤติกรรม อารมณ์และสังคม ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ และใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น มีที่ยืนอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ⁴

“ดนตรี” ถือว่าเป็นสื่ออีกประเภทหนึ่ง ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์

³ กัญญารัตน์ เหล็กมูล, “การสร้างชุดอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานด้านการเขียนสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรม” (การค้นคว้าแบบอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554)

⁴ “กลุ่มอาการดาวน์”, สถาบันราชานุกูล, เข้าถึง 12 มิถุนายน 2559, <http://rajanukul.go.th>. 12 มิถุนายน 2559. http://rajanukul.go.th/new/index.php?mode=academic&group=269&id=3229&date_start=&date_end=.

และสังคม เนื่องจากดนตรีเป็นสื่อในการช่วยกระตุ้นให้สมองได้มีการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นคำร้อง ทำนอง หรือ แม้แต่จังหวะของบทเพลง ส่งเสริมให้เกิดการแสดงออกทั้งทางด้านความคิดและความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง ผ่าน การสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ และช่วยในการกล่อมเกล้าให้คนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จากการ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้พบงานวิจัยที่ทำการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล สำหรับดนตรีบำบัดในประเทศไทย⁵ พบว่าการศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยที่นำดนตรีมาใช้เป็นสื่อ ที่มีการประเมิน ความสามารถด้านวิชาการกับผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีจำนวนน้อยมาก จึงส่งผลให้งานวิจัยทางดนตรี ที่ใช้เครื่องดนตรีเป็นสื่อช่วยพัฒนาทักษะของเด็กดาวน์ซินโดรมในเชิงประจักษ์มีอยู่เพียงเล็กน้อย และไม่เห็น อย่างเป็นรูปธรรมมากนัก จะมีเพียงงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลง ที่มีต่อ การใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ของเด็กดาวน์ซินโดรมในสถาบันราชานุกูล⁶ ที่มีการศึกษาที่มีเนื้อหาในการใช้ ดนตรีกับเด็กดาวน์ซินโดรม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งเน้นเด็กดาวน์ซินโดรมเป็น หลัก พบว่างานวิจัยในประเทศไทยอยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะของเด็กดาวน์ซินโดรมแต่ไม่ได้ ใช้ดนตรีเป็นสื่อในการพัฒนา อาทิ งานวิจัยของศุภรพรรณ ศรีหิรัญศรี⁷ จึงได้ขยายขอบการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ของดนตรีกับเด็กพิเศษอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการศึกษาวิจัย แม้ว่าการศึกษาดนตรีในเด็กดาวน์ซินโดรมนั้น มีจำนวนไม่มาก แต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำดนตรีมาใช้พัฒนาทักษะต่าง ๆ นั้น ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการ กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก หรือเด็กพิเศษประเภทใดก็ตาม ย่อมส่งผลต่อการพัฒนา ทักษะอย่างแน่นอน อาทิ งานวิจัยของ จึงสรุปได้ว่า การใช้ดนตรีเป็นสื่อน่าจะเป็นหนทางที่เหมาะสมกับการนำ ไปใช้พัฒนาทักษะของเด็กดาวน์ซินโดรมได้เช่นกัน

ปัจจุบันมีโรงเรียนเปิดให้การศึกษาพิเศษและฝึกพัฒนาทักษะให้กับเด็กดาวน์ซินโดรม รวมถึงโรงเรียน ธรรมดาที่เด็กกลุ่มนี้สามารถเข้าศึกษาพร้อมกับเด็กปกติได้ อีกทั้งสถาบันเอกชนที่เปิดสอนสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรม ได้นำกิจกรรมทางดนตรีมาเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่เป็น เพียงกิจกรรมย่อยในอีกหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมาพัฒนา ไม่ได้จัดเฉพาะกิจกรรมดนตรีแต่เพียงอย่างเดียว ใน ขณะที่การนำดนตรีไทยมาใช้ในการบำบัดเด็กดาวน์ซินโดรมนั้นแทบไม่ปรากฏ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ายังมี โรงเรียนหนึ่ง คือ โรงเรียนดนตรีบ้านแก่งซึม ที่มีความโดดเด่นในการจัดการสอนดนตรีไทยและมีนักเรียนที่เป็น เด็กดาวน์ซินโดรมที่ได้ขึ้นแสดงดนตรีไทยในเวทีที่มีชื่อเสียง โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่จบ การศึกษาระดับปริญญาโทด้านเด็กพิเศษ และมีเทคนิคในการใช้ดนตรีเพื่อช่วยเด็กในด้านต่าง ๆ ได้อย่างน่าสนใจ จนได้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้กับธนาคารที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งนำเรื่องราวมาสร้างเป็นโฆษณาของสถาบัน ทางการเงินแห่งนั้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมของ โรงเรียนดนตรีบ้านแก่งซึม เพื่อแสดงให้เห็นถึงการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการสอนทางดนตรีในระยะยาวที่มีต่อ เด็กดาวน์ซินโดรม ส่งผลให้เด็กดาวน์ซินโดรมมีพัฒนาการด้านทักษะต่าง ๆ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างปกติ ผลการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาสำหรับ

⁵ สมชัย ตระกูลรุ่ง และนันทิ์ เชิญชนะนา, “เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลในงานวิจัยทางดนตรีบำบัด: การวิเคราะห์เนื้อหา,” วารสารวิทยาลัยราชสุดา 10. ฉบับที่ 13 (2557): 92 – 106

⁶ สาริกา แก้วน้ำ, สุพทิตย์ ภูมิมา, ประทีป สุทัศน์, รังสิมา อุดมกิจ, ผลของชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลง ที่มีต่อการใช้ทักษะกล้ามเนื้อ มัดใหญ่ของเด็กดาวน์ซินโดรมในสถาบันราชานุกูล (กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานจิตวิทยา สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2555)

⁷ ศุภรพรรณ ศรีหิรัญศรี, การศึกษาหลักไม่สัพัฒนาการของเด็กกลุ่มดาวน์ซินโดรมวัยแรกเกิดถึง 2 ปี ที่มารับบริการจากหน่วยส่งเสริมพัฒนาการ โปรแกรมวัยทารก สถาบันราชานุกูล (กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานจิตวิทยา สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2555)

เด็กดาวน์ซินโดรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมของโรงเรียนดนตรีบ้านเก่งซิม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของเด็กดาวน์ซินโดรมที่เข้าร่วมกับการจัดกิจกรรมทางดนตรีของโรงเรียนดนตรีบ้านเก่งซิม

คำถามการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมของโรงเรียนดนตรีบ้านเก่งซิมมีรูปแบบอย่างไร
2. การจัดกิจกรรมการสอนทางดนตรีส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กดาวน์ซินโดรมและช่วยพัฒนาทักษะในด้านใดบ้าง

ประโยชน์ที่ได้รับ

- การวิจัยในครั้งนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรม ดังนี้
1. สามารถนำผลการศึกษามาเป็นแนวทาง เพื่อใช้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเด็กดาวน์ซินโดรม ด้วยการใช้ดนตรีโดยเฉพาะดนตรีไทยเป็นสื่อ
 2. สามารถนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมในโรงเรียนเรียนร่วม หรือเด็กปกติที่เรียนในโรงเรียนทั่วไป
 3. สามารถนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการวางแผนบริหารจัดการด้านบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับเด็กดาวน์ซินโดรม และการพัฒนาทักษะของเด็กดาวน์ซินโดรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรม: กรณีศึกษาโรงเรียนดนตรีบ้านเก่งซิม ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบศึกษาเฉพาะกรณี เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถให้ข้อมูลได้ดีที่สุด และมีความเกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยจะต้องเป็นโรงเรียนสอนดนตรีไทยให้กับเด็กดาวน์ซินโดรมมาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ปี มีผู้เรียนที่เป็นเด็กดาวน์ซินโดรมที่มีฝีมือเป็นที่ยอมรับว่าสามารถบรรเลงดนตรีไทยได้ ซึ่งพบว่าคือโรงเรียนบ้านเก่งซิม

สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key information interview) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนดนตรีบ้านเก่งซิม ครูสุรรัตนา ศรีรัตนพร หรือครูเก๋ ผู้ปกครองของเด็กดาวน์ซินโดรม จำนวน 1 คน และเด็กดาวน์ซินโดรมที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่กำลังศึกษาในโรงเรียนดนตรีบ้านเก่งซิมอย่างต่อเนื่อง สามารถสื่อสาร ตอบคำถาม และได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง เด็กดาวน์ซินโดรม ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน ซึ่งมีผู้เข้าเกณฑ์ดังกล่าวเพียง 1 คน รวมมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนทั้งสิ้น 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ด้วยคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) และแนวทางในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participatory observation) โดยมีประเด็นหลักที่ศึกษา ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนด้านดนตรี ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนดนตรีต่อเด็กดาวน์ซินโดรม และปัญหาและข้อเสนอแนะ ในขณะทำการสังเกตได้เน้นการสังเกตทักษะทางด้านดนตรี และพฤติกรรมของเด็กดาวน์ซินโดรมในระหว่างเรียน

จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและตีความเพื่อหาข้อสรุป โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (analytic induction) โดยการตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากสิ่งที่ปรากฏเป็นรูปธรรม ปรากฏการณ์ที่มองเห็น หรือการสังเกตเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นเพียงสมมติฐานที่พบในภาคสนาม และทำการศึกษาค้นคว้า เอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ เพิ่มเติม เพื่อพิสูจน์สมมติฐานอยู่เสมอ หากสมมติฐานนั้นได้รับการยืนยันจากผู้ให้ข้อมูลหลักถือว่าเป็นข้อสรุปได้ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล และนำข้อมูลมาตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน หมายเลข MU-SSIRB 2016/450(B2)

ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรม: กรณีศึกษาโรงเรียนปรากฏผลการศึกษาและสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมของโรงเรียนดนตรีบ้านเก่งขิม

จากผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมของโรงเรียนดนตรีบ้านเก่งขิมนั้น พบว่ามีการเน้นการใช้หลักจิตวิทยาการสอนร่วมกับหลักทฤษฎีดนตรีบำบัด มีการปรับเปลี่ยนพลิกเพลงเทคนิควิธีในการสอนได้ตลอดเวลา โดยสรุปพบว่า

1.1 รูปแบบในการจัดกิจกรรมการสอน มีดังนี้

- 1) การสอนแบบเน้นการฟังและการร้องเพลง โดยเน้นบทเพลงที่ฟังได้ง่าย และคุ้นหู
- 2) การสอนแบบเน้นการเคลื่อนไหวและความกล้าแสดงออกร่วมกับกิจกรรมทางดนตรี ด้วยแนวทางของคาร์ล ออร์ฟ ซึ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับกิจกรรมทางดนตรี
- 3) การสอนแบบเน้นการเล่นแบบและทำซ้ำ ตามแนวทางการสอนของซูซูกิ โดยเฉพาะหากต้องต่อเพลงใหม่ ๆ จะต้องทำซ้ำ ๆ ย้ำในจุดเดิมจนกว่าเด็กจะจดจำและปฏิบัติเองได้ด้วยตนเอง

1.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอน มีดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ความพร้อมของผู้เรียน มีการสังเกตผู้เรียนก่อนเริ่มการสอนทุกครั้ง และหากมีข้อบกพร่องใด ๆ ก็ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหา ซึ่งพบปัญหาหลัก ๆ ได้แก่ ความเหนื่อยล้าระหว่างเรียนและการปฏิเสธการเรียนของผู้เรียนเมื่อต่อเพลงใหม่หรือเพลงที่มีความยาก
- 2) การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าครูผู้สอนจะกำหนดตามความพร้อมของผู้เรียน

เน้นการสอนแบบย่ำ ซ้ำ ทวน ไม่เน้นทฤษฎีดนตรีมากนัก และใช้เวลาต่อครั้งประมาณ 1 ชั่วโมง โดยดำเนินการสอนให้ครบ 3 กระบวนการได้แก่ การต่อเพลง และการย่ำเพลง สื่อในการสอนเน้นเครื่องดนตรีหลัก 3 ชนิด ได้แก่ ขิม กลอง และฉิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับศักยภาพของเด็ก

- 3) การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มีด้วยกัน 2 ระยะ ได้แก่ การวัดประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนทำการสังเกต ซักถาม สอบถาม และทดสอบผู้เรียนเป็นระยะ และการวัดประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมการสอน ซึ่งโรงเรียนจะวัดมาตรฐานปีละ 1 ครั้งสำหรับเด็กทุกคน โดยประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเด็กดาวนซินโดรมจะมีเกณฑ์การให้คะแนนที่เหมาะสมโดยเฉพาะ

1.3 ปัจจัยสนับสนุนการจัดกิจกรรมการสอนของเด็กดาวนซินโดรม พบว่าครูผู้สอน และผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างมากและจะต้องมีความร่วมมือระหว่างกัน

ผลการศึกษานี้เป็นไปตามงานวิจัยของอรรณ บรจจศิลป์⁸ และ สมศรี ตรีทิเพนทร์⁹ ที่ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีของเด็ก ว่าครูผู้สอนควรจัดเนื้อหากิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก ยอมรับและคำนึงถึงความสามารถของเด็กแต่ละวัยที่มีความแตกต่างกัน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่มีความแตกต่างไปจากการเรียนการสอนเด็กปกติโดยทั่วไป หากแต่ต้องมีการปรับปรุง ยืดหยุ่นตามความต้องการและความเหมาะสมของลักษณะพิเศษต่าง ๆ รวมถึงเนื้อหาที่จัดควรขึ้นอยู่กับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของเด็กแต่ละคนเป็นรายบุคคล สำหรับการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยของโรงเรียนดนตรีบ้านเก่งขิมนั้น ครูผู้สอนได้นำหลักทฤษฎีดนตรีบำบัด หลักจิตวิทยาการสอน และทฤษฎีการปรับพฤติกรรมมาใช้พัฒนาทักษะพฤติกรรม โดยสามารถอธิบายตามหลักทฤษฎีการสอนดนตรีได้ดังต่อไปนี้

1. หลักการสอนดนตรีตามแนวทางของโคดาย มุ่งเน้นในเรื่องการฟังและการร้องเพลงเป็นลำดับแรก ซึ่งเป็นเพลงง่าย ๆ เนื้อหาของเพลงมีความเหมาะสมกับวัย เป็นเพลงที่เคยได้ยินได้ฟัง สามารถร้องตามได้ รวมถึงการเรียนรู้ดนตรีตั้งแต่เล็ก ๆ ด้วยเสียงร้องของตนเอง¹⁰ สอดคล้องกับรูปแบบการสอนของครูเก่งที่ได้ให้สัมภาษณ์ถึงการสอนระยะเริ่มแรกสำหรับเด็กดาวนซินโดรมที่ครูผู้สอนนำเพลงฝรั่งที่มีความคุ้นหูและไม่ซับซ้อนเหมาะสำหรับเด็กนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน และในขณะที่ผู้ที่เป็นกรณีศึกษาแสดงพฤติกรรมที่ขัดขวางต่อการสอน ครูผู้สอนได้นำหลักการสอนดังกล่าวเข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักจิตวิทยาการสอนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน และนำหลักการดังกล่าวแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่สนใจเรียนของผู้เรียนอีกด้วย

2. หลักการสอนดนตรีตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟ เป็นการสอนที่มุ่งเน้นเรื่องการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี การเล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี และความกล้าแสดงออกทางด้านดนตรี เป็นวิธีที่ช่วยสร้างความเป็นอิสระในการเล่นดนตรีสำหรับเด็กได้มากที่สุด¹¹ ทั้งนี้ผู้ที่เป็นกรณีศึกษามีความกล้าแสดงออกทาง

⁸ อรรณ บรจจศิลป์, *การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา* (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), 24.

⁹ สมศรี ตรีทิเพนทร์, *เอกสารประกอบการสอน วิชา 271 2250 ดนตรีสำหรับการศึกษาศิลปะ Music in Special Education เรื่องความรู้เบื้องต้นในการจัดการศึกษาพิเศษ* (กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), 57.

¹⁰ ณรุทธ์ สุทธิจิตต์, *หลักการของโคดายสู่การปฏิบัติ วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอนแบบโคดาย* (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537).

¹¹ ธวัชชัย นาควงศ์, *การสอนดนตรีสำหรับเด็ก* (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543).

ด้านดนตรี สามารถโต้ตอบกับผู้สอนในระหว่างการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และสามารถคิดวิธีการตีพิมพ์ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ รวมไปถึงความกล้าแสดงออกถึงความสามารถทางด้านดนตรีของตนเองในที่สาธารณะได้อย่างภาคภูมิใจ

3. หลักการสอนดนตรีตามแนวทางของซูซูกิ มุ่งเน้นการเลียนแบบครูและการทำซ้ำบ่อย ๆ โดยครูสาธิตให้ดูแล้วนักเรียนปฏิบัติตามจนเกิดความชำนาญ เป็นการฝึกโสตประสาทและนำมาปฏิบัติบนเครื่องดนตรีได้โดยตรง เด็กย่อมสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีได้ดีจากการฟังและการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งเรียกวิธีการสอนในแบบนี้ว่า วิธีพูดตามแม่ (mother – tongue method)¹² โดยในระยะเริ่มต้นครูผู้สอนได้ทำการเลือกเพลงที่มีอัตราการซ้ำของตัวโน้ตที่เล่นซ้ำในจุดเดิมบ่อย ๆ มีการเคลื่อนที่ของตัวโน้ตไม่มาก และปฏิบัติเครื่องดนตรีจากการเลียนแบบการเล่นของครูผู้สอน หากเป็นบทเพลงที่ต่อใหม่ครูผู้สอนจะใช้วิธีการสอนด้วยวิธีการสาธิตปฏิบัติพิมพ์พร้อมกับการท่องโน้ต และให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติพร้อมกัน โดยการเล่นซ้ำในจุดเดิมจนเกิดความชำนาญ

ส่วนเรื่องลำดับขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขี้มนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของบุษกร บินทสันต์¹³ ที่กล่าวถึงแนวทางดนตรีบำบัดว่า ควรวิเคราะห์ศึกษาภูมิหลัง ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ พฤติกรรมการแสดงออกก่อนทำการสอนเด็กพิเศษ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรม ช่วยในการพัฒนาและขัดเกลาพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ทำให้ข้อบกพร่องลดลงได้ ในวันแรกของการเรียนครูเก่งได้ทำการวิเคราะห์ความพร้อมของผู้เรียนก่อนดำเนินการสอน โดยได้สอบถามถึงความต้องการของผู้ปกครอง ความบกพร่องทางด้านกายภาพ ความบกพร่องทางด้านอารมณ์ รวมถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะเป็ปัญหาอุปสรรคขัดขวางต่อการจัดกิจกรรมการสอน เมื่อทำการวิเคราะห์ผู้เรียนในระยะเริ่มต้นแล้ว ครูผู้สอนได้ดำเนินการแก้ไขความบกพร่องที่พบด้วยการนำหลักทฤษฎีต่าง ๆ มาบูรณาการร่วมกับการจัดกิจกรรมการสอนด้วยเครื่องดนตรีพิมพ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมทั้งสภาพร่างกายและจิตใจก่อนดำเนินการสอนในขั้นต่อไป อีกทั้งขณะที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนอาจพบปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของผู้เรียน ครูผู้สอนได้ใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรม โดยเลือกวิธีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และสภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ควบคู่ไปกับหลักจิตวิทยาและกิจกรรมทางดนตรี ครูผู้สอนต้องใช้ความคิดไปพร้อมกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ยึดหยุ่น พลิกแพลงเทคนิคการสอนอยู่ตลอดเวลา โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามแนวการจัดการเรียนการสอนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 ด้านกระบวนการเรียนรู้ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ¹⁴

ส่วนในด้านสถานที่เรียน อุปกรณ์การสอน ที่ทางโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขี้มนได้ใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่เน้นเครื่องดนตรีหลัก 3 ชนิด คือ ขิม กลอง และฉิ่ง สถานที่จัดกิจกรรมการสอนเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างดี รวมถึงบรรยากาศในการเรียนเต็มไปด้วยความสุข สนุกสนาน มีเสียงหัวเราะและรอยยิ้มที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการสอนนั้น มีความสอดคล้องกับแนวทางใน

¹² ณรุทธ์ สุทธิจิตต์, จิตวิทยาการสอนดนตรี (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541).

¹³ บุษกร บินทสันต์, ดนตรีบำบัด (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), 84.

¹⁴ คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด (กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด, 2543).

การจัดกิจกรรมด้านดนตรี เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะของเด็กดาวน์ซินโดรมของดารณี ธนภูมิ¹⁵ และ สมศรี ตรีทิเพนทร์¹⁶ ดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตรที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน 2) กำหนดแนวทางการสอนและวิธีดำเนินการสอน ต้องใช้ความพยายามและความอดทน และระยะเวลาในการสอนมากกว่าเด็กปกติ สอนซ้ำ ๆ ย้ำ ๆ สม่ำเสมอ ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง กระตุ้นให้เด็กสนใจและร่วมกิจกรรม การเลือกใช้เครื่องมือ สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก สอนในสิ่งที่ เป็นรูปธรรมประเมินผลความก้าวหน้าสม่ำเสมอ 3) การปรับพฤติกรรมเป็นสิ่งสำคัญต่อการสอนและฝึกเด็ก ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน การให้แรงเสริมทางด้านบวก รวมถึงมีทักษะในการตรวจสอบพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเด็ก และ 4) การจัดสถานการณ์หรือสถานที่ ควรจัดให้สอดคล้อง เหมาะสมกับกิจกรรมการสอนที่ใช้พัฒนาเด็ก เพื่อช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการสอน ทั้งยังสามารถเพิ่มความสามารถของเด็กได้อีกทางหนึ่งด้วย

วิธีการดำเนินกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขิม ที่โดยส่วนมากจะเป็นการเรียนเดี่ยวแบบตัวต่อตัว ครูผู้สอนใช้เทคนิคการสอนแบบย้ำ ซ้ำ ทวน และไม่เน้นการสอนทฤษฎีทางดนตรีมากนัก ไม่มีขั้นตอนการสอนที่ตายตัว สามารถยืดหยุ่น พลิกแพลงการสอนตามความเหมาะสม ตามความพร้อม และความสามารถของผู้เรียน เป็นไปในแนวทางเดียวกับรูปแบบที่ใช้จัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของณรุทธิ์ สุทธิจิตต์¹⁷ และวารี ธีระจิตร¹⁸ ที่ได้อธิบายรูปแบบการสอนและวิธีการสอนเด็กบกพร่องทางสติปัญญาไว้ดังนี้ 1) การฟังและร้องเพลงต่าง ๆ ที่เคยเรียนไปเพื่อเป็นการทบทวน 2) ผู้เรียนแต่ละคนเลือกเพลงที่ต้องการร้อง เป็นการฝึกการร้องเพลง และเป็นการฝึกความกล้าในการตัดสินใจ การกล้าแสดงออก 3) การเรียนรู้เรื่องจังหวะ โดยการตบจังหวะ การพูดโน้ตจังหวะ การฟังจังหวะ การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะสั้น ๆ และการอ่านโน้ตจังหวะ 4) การเล่นเครื่องดนตรี ผู้เรียนเล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเคาะง่าย ๆ เป็นรายบุคคลและรวมกันเป็นห้อง หลังจากนั้นผู้เรียนแต่ละคนเล่นเครื่องดนตรีเป็นเพลงสั้น ๆ 5) การเคลื่อนไหวเข้าจังหวะเพลง ตามจังหวะที่กำหนด และเคลื่อนไหวแบบอิสระตามความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นให้เข้ากับจังหวะเพลงที่เปลี่ยนไป 6) การนอนฟังเพลง เป็นการให้ผู้เรียนทุกคนนอนพักและฟังเพลงเบา ๆ ในจังหวะช้า ๆ สร้างอารมณ์ให้ผู้เรียนเกิดความสบายใจ สบายกาย และเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีสมาธิ 7) การทบทวนเรื่องเพลง จังหวะ และการทดสอบเรื่องต่าง ๆ ที่เรียนไป 8) ยึดหลัก 3 R คือ สอนซ้ำ (repetition) สอนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน (routine) และสอนให้สนุกและหยุดพักช่วงสั้น ๆ (relaxation) 9) มีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ 10) เมื่อเด็กทำอะไรได้ต้องให้รางวัล มีการชื่นชม และ 11) ใช้เวลาทำกิจกรรมไม่มาก 15 – 20 นาที

การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขิมตรงกับวิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรมทางดนตรีของ ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์¹⁹ ที่ได้กล่าวว่า วิธีการวัดผลประเมินผลในการเรียนการสอนดนตรี โดยส่วนมากใช้การสังเกตในขณะที่ดำเนินการสอน รวมทั้งการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนทั้งส่วนรวมและราย

¹⁵ ดารณี ธนภูมิ, *สารนารูเกี่ยวกับบุคคลปัญญาอ่อน* (กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ กองโรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2542).

¹⁶ สมศรี ตรีทิเพนทร์, *เอกสารประกอบการสอน*.

¹⁷ ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ*. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), 376.

¹⁸ วารี ธีระจิตร, *การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ*. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), 121-124.

¹⁹ ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์, *ดนตรีศึกษา*, 377.

บุคคล ด้วยการเรียนการสอนมักเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมดนตรีอยู่เสมอ เป็นการประเมินการพัฒนาความจำ อารมณ์ ความรู้ของเด็ก โดยใช้ดนตรีมาเป็นสื่อในการช่วยพัฒนาการ จึงมีการประเมินผลในทุก ๆ ระยะการเรียน ทำให้สามารถแก้ไข หรือสอนซ่อมเสริมได้ทันที นอกจากนี้เพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินเน้นความรู้ความสามารถและการพัฒนาทางดนตรีจึงไม่ได้เน้นคะแนนเป็นสำคัญ

นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการสอนของครูผู้สอน และหลักสูตรของทางโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขี้ผึ้งแล้ว ปัจจัยหลักที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็กดาวนซินโดรมมากที่สุดคือ ผู้ปกครอง จะเห็นได้ว่า การพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ควรได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กดาวนซินโดรม โดยเฉพาะ พ่อและแม่ซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลหลัก ซึ่งดารณี ธรรณิ²⁰ ที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือสาระนั้นเกี่ยวกับบุคคลปัญญาอ่อน เกี่ยวกับการดูแลเด็กดาวนซินโดรมอันเนื่องมาจากการปฏิบัติตัวของพ่อแม่ ว่าควรยอมรับในความผิดปกติและ ข้อบกพร่องของลูก ให้ความรักและความอบอุ่น ร่วมมือกับครูที่โรงเรียนเกี่ยวกับการสอน ความอดทน ไม่ เคร่งเครียดต่อการฝึกฝนพัฒนาการของลูก และสนับสนุน ส่งเสริม และวางแผนการพัฒนาลูกร่วมกันระหว่าง พ่อกับแม่

2. พฤติกรรมของเด็กดาวนซินโดรมที่เข้าร่วมกับการจัดกิจกรรมทางดนตรีของโรงเรียนดนตรี บ้านแก่งขี้ผึ้ง

จากการศึกษาพบว่าก่อนที่ผู้เป็นกรณีตัวอย่างได้เข้าศึกษาดนตรีไทยที่บ้านแก่งขี้ผึ้ง ปรากฏว่ามีข้อบกพร่อง ทางกายภาพที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการสอนทางด้านดนตรี 4 ประการ ได้แก่ การประสานสัมพันธ์ระหว่าง มือและตา กล้ามเนื้อมีมัดใหญ่มัดเล็กอ่อนแรง การเรียนรู้ช้า และหูไวต่อเสียง หลังจากที่ได้เด็กดาวนซินโดรมผู้ เป็นกรณีศึกษาได้เข้ารับการพัฒนากิจกรรมการสอนทางดนตรีไทยของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่ง ขี้ผึ้ง ข้อบกพร่องทางกายภาพดังกล่าวได้รับการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 7 ปี ซึ่ง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงทักษะทางกายภาพของผู้ที่เป็นกรณีศึกษาที่ได้รับการพัฒนาในขณะปฏิบัติกิจกรรมการ เรียนดนตรีของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขี้ผึ้งนั้น เป็นไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน ไม่พบความบกพร่องของ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ผู้ที่เป็นกรณีศึกษาสามารถให้ข้อมือ มือ และสายตาในการปฏิบัติเทคนิค บรรเลงขิมได้อย่างคล่องแคล่วทั้งการกาะและการสะบัด แสดงให้เห็นถึงกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้รับการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น พัฒนาการด้านการเรียนรู้มีมากขึ้น ตามการเจริญเติบโตและวุฒิภาวะของเด็ก ส่งผลทำให้ศักยภาพด้านการต่อเพลงทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากลได้เร็วขึ้นตามไปด้วย และมีทักษะในการฟัง ที่ดี สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีในตำแหน่งเสียงที่ครูผู้สอนบอกได้ในทันที

เมื่อผู้ที่เป็นกรณีศึกษาได้เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมทางดนตรีสำหรับเด็กดาวนซินโดรมของโรงเรียนดนตรี บ้านแก่งขี้ผึ้งมาเป็นระยะเวลาหนึ่งได้เกิดพัฒนาการทางการเรียนรู้ สติปัญญา สมาธิ รวมถึงการพัฒนาทักษะทาง อารมณ์ โดยพฤติกรรมที่แสดงออกถึงทักษะทางอารมณ์ของผู้ที่เป็นกรณีศึกษาที่ได้รับการพัฒนาในขณะปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนดนตรีของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขี้ผึ้งนั้น พบพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความสุข อ่อนโยน อารมณ์ ดีของผู้ที่เป็นกรณีศึกษา และมีความสุขทุกครั้งเมื่อได้เล่นดนตรี

นอกจากดนตรีจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะทางอารมณ์แล้วนั้น การเรียนกิจกรรมทางดนตรียัง

²⁰ ดารณี ธรรณิ, สาระนั้น, 28-29.

สามารถช่วยส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กดาวน์ซินโดรมได้อีกทางหนึ่งด้วย กล่าวคือ การเล่นดนตรีมีทั้งแบบบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงเป็นวง ในการแสดงของผู้ที่เป็นกรณีศึกษาครั้งแรกเป็นการแสดงเดี่ยวเพียงคนเดียวบนเวที ต่อมาได้รับการพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีจนสามารถบรรเลงร่วมกับบุคคลอื่นในรูปแบบวงดนตรีได้ ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในวงดนตรี ส่งผลให้เกิดพัฒนาการทักษะทางสังคมขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวคำทักทายหรือกล่าวแสดงความต้องการของตนเอง มีความมั่นใจ สามารถให้คำแนะนำในการบรรเลงซิมหรือหยิบยื่นสิ่งของ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้อื่นให้ระหว่างการซ้อมวงได้ และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างได้โดยไม่หวาดกลัว หรือเขินอาย

ทั้งนี้ครอบครัวของผู้ที่เป็นกรณีศึกษายังช่วยส่งเสริมสร้างประสบการณ์ทางดนตรี โดยการเข้าชมการแสดงดนตรีหลากหลายประเภทในโอกาสต่างๆ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เป็นกรณีศึกษาได้เข้าร่วมสังคมกับคนปกติ อีกทั้งเข้าร่วมการแสดงความสามารถทางดนตรีกับทางโรงเรียนและสถานที่ต่าง ๆ ทุกครั้งเมื่อมีโอกาสมิให้พัฒนาการทักษะการตีซิมมากขึ้น และยังได้รับการตอบรับที่ดีจากบุคคลที่พบเห็น เกิดความกล้าแสดงออก มีความภาคภูมิใจในความสามารถทางดนตรีของตน และยังสามารถในการแกะเพลงได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นพรสวรรค์ทางด้านดนตรีที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาทักษะทางดนตรีอีกด้วย โดยทักษะทางดนตรีนั้นได้ผ่านการฝึกฝน ฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลายาวนาน การจัดกิจกรรมการสอนดนตรีจึงต้องใช้ทั้งความมุ่งมั่น ทุ่มเทและอดทนต่อการรอคอย เป็นเรื่องที่ยากและต้องใช้เวลามาก โดยธรรมชาติของเด็กดาวน์ซินโดรมนั้นจะมีพฤติกรรมที่มีการกระทำในสิ่งที่ต้องการซ้ำ ๆ และไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องสร้างความเคยชินจนเกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของเด็กดาวน์ซินโดรมเอง โดยครูผู้สอนใช้ซิมเป็นเครื่องมือร่วมกับทฤษฎีการปรับพฤติกรรม พลิกแพลงตามสถานการณ์ในการปรับพฤติกรรมตลอดเวลาที่ทำการสอนโดยที่เด็กไม่รู้ตัว

จากที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้สรุปได้ว่าการพัฒนาทักษะของเด็กดาวน์ซินโดรมที่เกิดขึ้น เช่น ทักษะด้านกายภาพ ทักษะด้านอารมณ์ ทักษะด้านสังคม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ รวมถึงพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีของเด็กดาวน์ซินโดรมนั้น ผลของการพัฒนาส่วนหนึ่งเกิดจากการดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนทางดนตรีไทยของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งซิม ร่วมกับการส่งเสริม สนับสนุนของผู้ปกครอง นำไปสู่การพัฒนาทักษะทางด้านต่าง ๆ ของเด็กดาวน์ซินโดรมที่เข้าร่วมกับกิจกรรมทางดนตรีเห็นได้อย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังสามารถสรุปผลในตารางที่ 1

ตาราง 1 รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขิมสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการพัฒนาทักษะของเด็กดาวน์ซินโดรม

รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้รับการพัฒนา
การสอนแบบเน้นการฟังและการร้องเพลง เน้นให้เด็กฟังเพลงง่าย ๆ ที่เด็กคุ้นเคยได้ยินได้ฟัง หรือเพลงที่มีเนื้อร้องสามารถร้องตามได้ ครูผู้สอนได้นำเพลงฝรั่งสำหรับเด็กที่คุ้นหู และไม่ซับซ้อนมากเข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักจิตวิทยาการสอน	พัฒนาทักษะทางอารมณ์ สร้างแรงจูงใจในการเรียน ความสนใจในการปฏิบัติเครื่องดนตรีขิมด้วยความสมัครใจ
การสอนแบบเน้นการเคลื่อนไหวและความกล้าแสดงออกร่วมกับกิจกรรมทางดนตรี เน้นเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ร่วมกับการจัดกิจกรรมทางดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี การเล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีชนิดอื่น ๆ เช่น โทน รำมะนา ฉิ่ง การแสดงความสามารถทางด้านดนตรีตามสถานที่ต่าง ๆ เมื่อได้รับโอกาสที่เหมาะสม	พัฒนาทักษะทางสังคม ความกล้าแสดงออกทางด้านดนตรีอย่างสร้างสรรค์
การสอนแบบเน้นการเลียนแบบและทำซ้ำ ในระยะเริ่มต้น ครูผู้สอนจะเลือกเพลงที่มีการเคลื่อนไหวของตัวโน้ตไม่มาก มีอัตราจังหวะซ้ำของตัวโน้ตบ่อย ๆ เล่นย้ำในจุดเดิมจนเกิดความชำนาญ และใช้การเลียนแบบการเล่นของครูผู้สอน แต่หากเป็นบทเพลงที่ต่อใหม่ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยการสาธิตปฏิบัติขิมพร้อมกับการท่อนโน้ตให้ผู้ที่เป็นกรณีศึกษาดูก่อนและให้ปฏิบัติตาม เล่นย้ำในจุดเดิม จนเด็กสามารถจำจุดและปฏิบัติด้วยตนเองได้	พัฒนาทักษะทางการเรียนรู้ พัฒนาทักษะทางด้านดนตรี

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขิมนั้น มีผลต่อพฤติกรรมและการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของเด็กดาวน์ซินโดรมอย่างเห็นได้ชัด โดยครูผู้สอนได้ทำการวิเคราะห์ผู้เรียนตั้งแต่เริ่มเรียนดนตรีหรือในขณะที่ยังดำเนินกิจกรรมการสอน เมื่อพบพฤติกรรมหรือข้อบกพร่องของเด็กดาวน์ซินโดรมที่ส่งผลขัดขวางต่อการเรียนการสอนดนตรี ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมไม่ยอมปฏิบัติขิมหยุดเล่นโดยทันที จากการขาดสมาธิ เหนื่อยง่าย หรือเบื่อบทเพลงที่กำลังเรียนอยู่ พฤติกรรมควบคุมการสอน การปฏิเสธการสอน จากการไม่อยากเล่นหรือเพลงที่มียาก ไม่ชอบ ไม่สนใจ โดยเลือกวิธีการเรียนด้วยตนเอง เล่นเครื่องดนตรีอื่นที่ไม่ใช่ขิม หรือบอกให้ครูปฏิบัติตามที่ตนเองต้องการ พฤติกรรมเบื่อหน่ายและไม่สนใจในจุดที่ครูผู้สอนกำลังแก้ไข ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง จากการต่อเพลงใหม่ เพลงที่มีความยาก การแก้ไขทบทวนซ้ำที่จุดเดิมหลาย ๆ รอบเป็นระยะเวลานาน ครูผู้สอนได้นำหลักทฤษฎีดนตรีบำบัด หลักจิตวิทยาการสอน และทฤษฎีการปรับพฤติกรรมมาใช้พัฒนาทักษะพฤติกรรม รวมถึงศักยภาพของเด็กดาวน์ซินโดรม ซึ่งหลักทฤษฎี

ดังกล่าวมีงานวิจัยรองรับอย่างชัดเจน ทั้งยังได้นำหลักทฤษฎีเหล่านั้นมาบูรณาการร่วมกับเทคนิควิธีการสอนดนตรีด้วยการใช้เครื่องดนตรีชิ้นเป็นสื่อในการสอน อีกทั้งผลการศึกษายังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการสอนดนตรีสำหรับเด็กปกติกับการสอนดนตรีสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรม นั่นคือ

1. การสอนดนตรีสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมนอกเหนือจากการปฏิบัติดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีแล้วนั้น ยังมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริม พัฒนาทักษะทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และพฤติกรรมของผู้เรียนอีกด้วย

2. การเรียนการสอนจะต้องมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียน โดยเน้นที่วัตถุประสงค์ของการพัฒนามากกว่าการสอนตามตารางสอน

3. การเรียนการสอนควรจะเกิดขึ้นจากการพูดคุยและกำหนดเป้าหมายร่วมกับผู้ปกครอง รวมถึงการประเมินผู้เรียนก่อนจะดำเนินการเรียนการสอนปฏิบัติเครื่องดนตรี

จากผลการศึกษาที่พบว่าพฤติกรรมที่เด็กดาวน์ซินโดรมผู้เป็นกรณีศึกษาได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา หลังจากที่ได้รับการฝึกฝนด้านดนตรีไทยมากกว่า 7 ปี ก็เป็นผลอันเนื่องมาจากการที่ดนตรีมีส่วนในการแก้ไขลักษณะปัญหาหลักที่พบในเด็กออทิสติกทั้งในด้านทักษะทางการเคลื่อนไหวและพัฒนาการของกล้ามเนื้อเล็กและใหญ่ ด้วยวิธีการเล่นดนตรีที่ต้องมีการหยิบ จับ ถือก้อนดนตรีหรืออุปกรณ์ดนตรี ทำให้ผู้เล่นต้องใช้การเคลื่อนไหวและการทำงานของกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการเล่นประกอบกับการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือและตา ดนตรีจึงมีส่วนช่วยให้กล้ามเนื้อและอวัยวะต่างๆ ทำงานประสานกันได้ดีขึ้น²¹ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาริกา แก้วน้า และคณะ²² ที่พบว่า ผลของชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลงที่มีต่อการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กดาวน์ซินโดรมในสถาบันราชานุกูล ด้วยชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลง 8 กิจกรรม และแผนการสอนในชุดการสอน หลังการฝึกจากชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลงมีต่อทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ค่าคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

โดยทักษะทางกายภาพของผู้ที่เป็นกรณีศึกษาส่วนหนึ่งเกิดจากการส่งเสริมพัฒนาการในเบื้องต้นจากครอบครัวมาตั้งแต่วัยเด็กอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับการพัฒนาศักยภาพเพิ่มเติมจากการจัดกิจกรรมทางดนตรี เป็นไปในทิศทางเดียวกับการดูแลกลุ่มอาการดาวน์ของ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข²³ ที่ได้กล่าวถึงการดูแลรักษาแบบองค์รวมสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรม เมื่อผู้ปกครองทราบว่าลูกเป็นเด็กกลุ่มอาการดาวน์ได้แนะนำให้พาเด็กมาพบแพทย์ตั้งแต่แรกเกิด เพื่อร่วมกันวางแผนรักษาในทันที รวมถึงผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเมื่ออยู่ที่บ้าน เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการที่ใกล้เคียงเด็กปกติมากที่สุด โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา ศรีสุไร²⁴ ที่ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนวิถีทัศน์ เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กดาวน์ซินโดรม อายุแรกเกิด – 1 ปี พบว่า ชุดการสอนวิถีทัศน์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความรู้และความสามารถปฏิบัติการส่งเสริมพัฒนาการเด็กดาวน์ซินโดรมของผู้ปกครองเด็กดาวน์ซินโดรมที่มีอายุพัฒนาการระหว่างแรกเกิด ถึง 1 ปีสูงขึ้น

²¹ เจตินภา หัตถกิจโกศล, “ดนตรีบำบัดสำหรับเด็กออทิสติก,” *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์* 1, 1 (2542): 12-14.

²² สาริกา แก้วน้า และคณะ, *ผลของชุดกิจกรรม*.

²³ สถาบันราชานุกูล, “กลุ่มอาการดาวน์.”

²⁴ สุจิตรา ศรีสุไร, “การสร้างชุดการสอนวิถีทัศน์ เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กดาวน์ซินโดรม อายุแรกเกิด – 1 ปี” (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542), 79.

ดนตรีมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ของเด็ก รวมไปถึงการแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจที่มีความรักในเสียงดนตรีต่อครูผู้สอน จากผลการวิจัยสอดคล้องกับบทความดนตรีบำบัดสำหรับเด็กออทิสติกของ เจตินภา หัตถกิจโกศล²⁵ ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของดนตรีที่สามารถนำมาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับอารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการของคนแต่ละคน ทั้งยังสามารถเข้าถึงภายในจิตใจได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านการรับรู้ที่ซับซ้อน ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรีมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้รับการยอมรับ เห็นอกเห็นใจ และก่อให้เกิดความรู้สึกเชื่อมโยงต่อกันในที่สุด และผลการศึกษาเป็นไปตามงานวิจัยของ วิษุพันธ์ เชื้อเจริญ²⁶ ที่ได้ศึกษาผลการใช้ดนตรีแบบอิสระต่อพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งของเด็กออทิสติก พบว่าการใช้ดนตรีแบบอิสระในเด็กออทิสติกอายุ 6 ปี มีค่าเฉลี่ยของความถี่พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง เท่ากับ 6.4 มีค่าเฉลี่ยความถี่ของพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งลดลงเท่ากับ 4.8 คิดเป็นร้อยละ 42.86

ผลการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นว่าการเอื้อให้เด็กพิเศษได้เข้าร่วมแสดงดนตรีร่วมกับวงดนตรี สามารถส่งเสริมทักษะทางด้านสังคมให้กับเด็กดาวน์ซินโดรมนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิตา ขวานานท์²⁷ ที่ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้เพิ่มสูงขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในขณะที่ครอบครัวเป็นกำลังสำคัญในการช่วยส่งเสริมสร้างประสบการณ์ทางดนตรีให้กับเด็กดาวน์ซินโดรมก็เป็นไปตามการศึกษาสุพรรณิ เหลือบุญชู และคณะ²⁸ ได้ทำการศึกษาการพัฒนาดนตรีอีสานสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า เมื่อเด็กพิเศษสามารถบรรเลงจังหวะและทำได้อย่างมีทักษะแล้ว จะสามารถขับร้องหรือเล่นทำนองอย่างง่าย ๆ จากเครื่องดนตรีที่มีระดับเสียงได้ และเครื่องดนตรีก็สามารถพัฒนาศักยภาพของเด็กพิเศษให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เป็นอย่างดี แต่การพัฒนานี้ต้องอาศัยบุคคลอื่นคอยแนะนำด้วยตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรม: กรณีศึกษาโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งชุม มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

การจัดกิจกรรมการสอนดนตรีสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมนั้น ควรใช้รูปแบบและเทคนิคในการจัดกิจกรรมการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีดนตรีบำบัด หลักจิตวิทยาการสอน บูรณาการกับทฤษฎีการปรับพฤติกรรม และมีการวัดผลประเมินผลผู้เรียนที่เห็นผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนด้วยวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งเข้าใจถึงความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองต่อการมาเรียนดนตรีในแต่ละครั้งว่าต้องการพัฒนาทักษะด้านใดของผู้เรียน

25 เจตินภา หัตถกิจโกศล, “ดนตรีบำบัด,” 12 – 14.

26 วิษุพันธ์ เชื้อเจริญ, “ผลการใช้ดนตรีแบบอิสระต่อพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งของเด็กออทิสติก” (การศึกษานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555), 53.

27 ชลิตา ขวานานท์, “ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2552), 53.

28 สุพรรณิ เหลือบุญชู และคณะ, การพัฒนาดนตรีอีสานสำหรับเด็กพิเศษ. (มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546), 52.

ครูผู้สอนควรมีการวิเคราะห์ผู้เรียนร่วมกับการใช้หลักจิตวิทยา และเทคนิควิธีการเรียนการสอนเกี่ยวกับเด็กพิเศษตามข้อจำกัดของผู้เรียนแต่ละบุคคล ด้วยการสอนช้า ช้า ทวน และเทคนิควิธีการสอนที่ครูผู้สอนมีความถนัดมาใช้เป็นสื่อในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของเด็กดาวน์ซินโดรม อีกทั้งมีความมุ่งมั่น พยายามทั้งร่างกายแรงใจในการช่วยเหลือ ส่งเสริมศักยภาพของเด็กอย่างเต็มความสามารถ และมีเชื่อมั่นว่าเด็กดาวน์ซินโดรมทุกคนสามารถพัฒนาได้

ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพทักษะของเด็กดาวน์ซินโดรม ครูมีความเข้าใจ ใส่ใจ สังเกตพฤติกรรมและความสามารถของเด็กอย่างใกล้ชิด ให้การสนับสนุน โอกาสในการพัฒนาความสามารถของเด็กอย่างเต็มที่ รวมถึงให้ความร่วมมือและเล็งเห็นความสำคัญของการเรียนดนตรีว่าช่วยพัฒนาทักษะของเด็กดาวน์ซินโดรมได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขิมนั้น เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอาการดาวน์ซินโดรมเพียงคนเดียวเท่านั้น ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาการจัดกิจกรรมการสอนดนตรีไทยสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมโดยใช้กลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปถึงกิจกรรมการสอนที่เหมาะสมกับเด็กดาวน์ซินโดรมอย่างแท้จริง

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการจัดกิจกรรมการสอนสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมด้วยเครื่องดนตรีซิมที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและพฤติกรรมของเด็กดาวน์ซินโดรมเพียงอย่างเดียว ดังนั้นสิ่งที่ควรทำการวิจัยหรือศึกษาครั้งต่อไปคือ ศึกษาการจัดกิจกรรมการสอนสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรมด้วยวิธีการจัดกิจกรรมการสอนของโรงเรียนดนตรีบ้านแก่งขิม โดยใช้เครื่องดนตรีไทยชนิดอื่นเป็นสื่อในการสอนว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและพฤติกรรมของเด็กดาวน์ซินโดรมด้วยหรือไม่ อย่างไร

บรรณานุกรม

- กัญญารัตน์ เหล็กมูล, “การสร้างชุดอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานด้านการเขียนสำหรับเด็กดาวน์ซินโดรม.” การค้นคว้าแบบอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.
- คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: พริก หวาน กราฟฟิค จำกัด, 2543.
- เจตินภา หัตถกิจโกศล. “ดนตรีบำบัดสำหรับเด็กออทิสติก.” *วิชาการศึกษาศาสตร์* 1, เล่ม 1 (ก.ย.-ธ.ค. 2542): 12-14.
- ชลิดา ขวานานนท์. “ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.” *ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 2552.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. *หลักการของโคตยสู่การปฏิบัติ วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอนแบบโคตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ดารณี ธนภูมิ. *สารานุกรมเกี่ยวกับบุคคลปัญญาอ่อน*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ กองโรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2542.
- ธวัชชัย นาควงศ์. *การสอนดนตรีสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- บุษกร บิณฑสันต์. *ดนตรีบำบัด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- วารี ธีระจิตร. *การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- วิชุนันท์ เชื้อเจริญ. “ผลการใช้ดนตรีแบบอิสระต่อพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งของเด็กออทิสติก.” การศึกษาอิสระ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2555.
- ศุภรพรรณ ศรีศิริธรรมา. *การศึกษาหลักไม่แพ้พัฒนาการของเด็กกลุ่มดาวน์ซินโดรมวัยแรกเกิดถึง 2 ปี ที่มารับบริการจากหน่วยส่งเสริมพัฒนาการโปรแกรมวัยทารก สถาบันราชานุกูล*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานจิตวิทยา สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2555.
- สถาบันราชานุกูล, “กลุ่มอาการดาวน์.” เข้าถึง 12 มิถุนายน 2559. http://rajanukul.go.th/new/index.php?mode=academic&group=269&id=3229&date_start=&date_end=.
- สมชัย ตระการรุ่ง และนันทิ์ เชียงชนะนา, “เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลในงานวิจัยทางดนตรีบำบัด: การวิเคราะห์เนื้อหา.” *วารสารวิทยาลัยราชสุดา* 10. ฉบับที่ 13 (2557): 92 – 106.
- สมศรี ตรีทิพนนท์. *เอกสารประกอบการสอน วิชา 271 2250 ดนตรีสำหรับการศึกษาพิเศษ Music in Special Education เรื่องความรู้เบื้องต้นในการจัดการศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- สาริกา แก้วน้ำ, สุพรทิพย์ ภูมมา, ประทีป สุทัศน์, รังสิมา อุดมกิจ. *ผลของชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลง ที่มีต่อการใช้ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กดาวน์ซินโดรมในสถาบันราชานุกูล*. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานจิตวิทยา สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2555.
- สุจิตรา ศรีสุโร. “การสร้างชุดการสอนวีดิทัศน์ เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กดาวน์ซินโดรม อายุแรกเกิด - 1 ปี.” การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- สุพรรณิ เหลือบุญชู, ปิยพันธ์ แสนทวีสุข, อวิรุทธ์ โททำ, สยาม จวงประโคน, และ ชวน จูดาบุตร. *การพัฒนาดนตรีอีสานสำหรับเด็กพิเศษ*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- อรรธรณ บรรจงศิลป์. *การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.